

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

Дипломна робота
ОС «Магістр»

на тему: **«ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО
ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ОСНОВНИХ
РУХОВИХ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК»**

Виконала: студентка II курсу, групи ДО-2м (з)
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Худинець Марія Михайлівна
Керівник: канд.пед.наук, ст.викл. Попович О.М.
Рецензент: д.пед.н., проф.Зданевич Л.В.

Мукачево – 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ ОСНОВНИХ РУХОВИХ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК	
1.1. Проблема професійної підготовки майбутніх вихователів до формування основних рухових вмінь та навичок у дітей дошкільного віку у психолого-педагогічних дослідженнях	10
1.2. Форми професійної підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей основних рухових умінь та навичок	23
1.3. Сучасні технології навчання у процесі підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей основних рухових умінь та навичок	37
Розділ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ РУХОВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	
2.1. Виявлення критеріїв та рівнів професійної готовності майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок	49
2.2. Модель підготовки майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок	65
2.3. Результати експериментальної роботи	80
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93
ДОДАТКИ	102

ВСТУП

Актуальність дослідження. Відповідно до Законів України «Про дошкільну освіту» (1998), «Про фізичну культуру і спорт» (1993) одним із пріоритетних напрямків освітнього процесу в закладах дошкільної освіти є фізичне виховання дітей. Від його ефективності залежить стан здоров'я дітей, своєчасне оволодіння природними руховими вміннями і навичками, розвиток фізичних якостей, подолання гіподинамії, виховання стійкого інтересу до різних видів рухової діяльності.

Інтенсивний розвиток суспільного дошкільного виховання, особливе значення перших років життя дитини у формуванні особистості – все це обумовлює необхідність підготовки професійних педагогів, які зможуть кваліфіковано керувати складним процесом виховання дітей дошкільного віку. Перебудова системи освіти пов'язана з підвищенням вимог до рівня науково-теоретичної і професійно-педагогічної підготовки, до особистості вихователя закладу дошкільної освіти. Ці вимоги особливо актуальні сьогодні, коли першочерговим завданням педагогів є зміцнення здоров'я дітей, забезпечення їх фізичної працездатності, формування необхідних основних рухових умінь і навичок.

Оволодіння руховими діями необхідне людині будь-якого віку. По-перше, це засвоєння життєво важливих рухових умінь і навичок (різних способів пересування, бігу, лазіння та ін.), а також початкова підготовка до праці (навички самообслуговування, трудові дії); по-друге, боротьба з гіподинамією та її наслідками, слабким фізичним розвитком і різними захворюваннями. В основі рухової діяльності лежить позитивний вплив на розвиток і «робочий» стан усіх органів і систем людини. Знання студентами закономірностей формування основних рухів сприятимуть цілеспрямованому і своєчасному засвоєнню життєво важливих рухових умінь і навичок у дошкільників, оздоровленню й формуванню навичок ведення здорового способу життя. У процесі формування у дошкільників основних рухових умінь

та навичок вихователь виконує головну роль, його професійна компетенція, позитивна мотивація й уявлення про ефективність фізкультурної освіти визначають результативність освітнього процесу.

У педагогічній теорії і практиці наявний значний досвід, що стосується питання формування основних рухів саме у дітей дошкільного віку. Так, А.І.Бикова, Е.С.Вільчковський, Е.Г.Леві-Гориневська, С.Я.Лайзане, Д.В.Хухлаєва досліджували особливості формування основних рухових умінь і навичок у дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання.

Основні рухи людини починають формуватися в дошкільному віці і удосконалюються протягом життя шляхом нагромадження індивідуального досвіду. Дослідження Е.С.Вільчковського, Н.Ф.Денисенко, Т.І.Дмитренко, О.В.Запорожця, А.В.Кенеман, Т.І.Осокіної, Д.В.Хухлаєвої та ін. свідчать про те, що завдяки високій пластичності нервової системи основні рухи легко засвоюються дітьми. Тому формування рухових навичок необхідно починати з дошкільного віку і цей аспект є важливим у професійній підготовці вихователя.

Проблема підготовки фахівців у закладах вищої освіти є предметом досліджень багатьох учених: А.М.Алексюка, Л.В.Артемової, І.Д.Беха, Г.В.Беленької, О.Л.Богініч, Н.В.Лисенко та ін. Аналіз психолого-педагогічної літератури стосовно професійної підготовки фахівців з фізичної культури свідчить про те, що досліджувана проблема розглядається науковцями в різних аспектах, а саме: удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури (Л.В.Волков, Т.Г.Овчаренко та ін.); упровадження особистісно-орієнтованих технологій навчання та виховання у вищих педагогічних навчальних закладах (І.Д.Бех, О.О.Вербицький); підготовка студентів до фізичного виховання дошкільників (О.Л.Богініч, С.А.Петренко та ін.). Слід зауважити, що широкий спектр вивчення підготовки студентів до фізичного виховання мав на меті сформувати професійні уміння і навички педагога в його майбутній роботі з дітьми, а також розвинути рухові якості та здібності спортсменів, а не вихователя закладу дошкільної освіти.

У роботах Г.В.Беленької, О.Л.Богінч, І.Ю.Єрофєєвої, С.А.Петренко, Л.Г.Семушиної, М.А.Машовець розкриті психолого-педагогічні основи процесу формування професійно значущих умінь і навичок вихователів закладів дошкільної освіти. Дані досліджень свідчать про те, що методична і практична підготовленість майбутніх вихователів до вирішення завдань із фізичного виховання в закладі дошкільної освіти вимагає значного удосконалення, а отже, професійна спрямованість фізичного виховання студентів спеціальності (дошкільне виховання) є важливою умовою формування висококваліфікованого фахівця.

Зміст вищезазначених наукових пошуків доводить, що проблема професійної підготовки майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок є надзвичайно актуальною, проте недостатньо вивченою. Це і зумовило вибір теми **магістерського дослідження «Підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок».**

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність моделі підготовки майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок.

Відповідно до мети дослідження, були поставлені такі **завдання:**

1.Провести теоретичний аналіз досліджуваної проблеми в психолого-педагогічній та методичній літературі.

2.Визначити критерії та рівні професійної готовності майбутніх вихователів до формування основних рухових умінь і навичок у дошкільників.

3.Розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити модель підготовки майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок.

4.Виокремити педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок.

Об'єкт дослідження: процес професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Предмет дослідження: педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей основних рухових умінь і навичок.

Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети використано такі **методи дослідження**, зокрема:

- теоретичні - аналіз психолого-педагогічної літератури, нормативних документів з проблеми дослідження з метою визначення теоретичних передумов та розробки моделі підготовки майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок, узагальнення, моделювання з метою створення моделі підготовки майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок;

- емпіричні: педагогічні спостереження, бесіди зі студентами та педагогами, анкетування для вивчення стану навчальної, практичної, наукової роботи студентів; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний).

- методи обробки результатів дослідження: методи математичної статистики.

Практичне значення дипломної роботи ОС «Магістр» полягає в тому, що матеріали дослідження можуть використовувати вихователі-практики та студенти педагогічних спеціальностей (зокрема, 012 «Дошкільна освіта»).

База дослідження: Мукачівський державний університет, студенти спеціальності «Дошкільна освіта».

Апробація результатів: Основні результати й висновки виконаної роботи опубліковано у збірнику наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених «Наука майбутнього» (2019 р.).

Публікації. Матеріали дослідження відображено у публікації (статті) на тему: «Критерії професійної готовності майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок».

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (102 найменувань) та 9

додатків. Повний обсяг роботи – 120 сторінок, із них 101 – основного тексту.
Робота містить 6 таблиць та 4 рисунки.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження щодо розв'язання проблеми підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок дали можливість зробити такі висновки:

1. Аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми підготовки студентів дав змогу уточнити поняття «професійна підготовка» та «професійна готовність». Професійна підготовка майбутніх вихователів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок є процесом оволодіння необхідними теоретико-методичними знаннями, формуванням відповідних умінь і навичок, професійної спрямованості; розвиток професійних якостей та здібностей. Професійна готовність студентів до фізичного виховання дітей є цілісним явищем, що об'єднує формування і розвиток специфічних здібностей, умінь і навичок, зацікавленості фахівця у передачі своїх знань іншим, позитивного ставлення до даного виду діяльності, розвиток умінь оволодіння способами та прийомами навчання й виховання, розвиток самоконтролю й самооцінки своєї діяльності. З цих міркувань готовність фахівця до формування у дошкільників основних рухових умінь та навичок ми розглядаємо як сукупність взаємозв'язаних компонентів: мотиваційного, теоретичного і практичного.

Проведений теоретичний аналіз показав, що дослідження, які існують у сучасній науці, спрямовані головним чином на підготовку спортсменів та учителів, а не вихователів закладів дошкільної освіти. У роботах Артемової Л.В., Беленької Г.В., Богініч О.Л., Бондара В.І., Вільчковського Е.С., Галузинського Б.М., Єфименко М. М., М.А.Машовець розкриті психолого-педагогічні основи процесу формування професійно значущих умінь і навичок вихователів закладів дошкільної освіти. Дані дослідження свідчать про те, що методична і практична підготовленість майбутніх вихователів до вирішення завдань із фізичного виховання в закладі дошкільної освіти вимагає значного

удосконалення, а отже, професійна спрямованість фізичного виховання студентів спеціальності «Дошкільна освіта» є важливою умовою формування висококваліфікованого фахівця.

2. Враховуючи те, що професійна готовність вихователя закладу дошкільної освіти становить сукупність педагогічних умінь і залежить великою мірою від спрямованості педагога, його професійних знань та здібностей, нами було визначено критерії готовності майбутніх вихователів до формування у дітей основних рухових умінь і навичок: мотиваційний, теоретичний, діяльнісний. Слід відмітити, що кожен з визначених критеріїв перевірявся з допомогою 2-3 методів, для більшої об'єктивності. Названі критерії розкриваються через ряд показників, які дозволили виділити три рівні сформованості професійної готовності студентів до формування у дошкільників основних рухових умінь і навичок: високий (оптимальний); середній (достатній); низький (критичний).

Під час констатувального етапу експерименту ми з'ясували, що більшість студентів як контрольної, так і експериментальної групи мають низький та середній рівень готовності до формування у дошкільників основних рухових умінь та навичок. Так, високий рівень професійної готовності продемонстрували лише 25 % студентів, середній – 40 % і низький – 35 %.

Рівень теоретичного та діяльнісного критеріїв дещо нижчий за мотиваційний, оскільки необхідні знання та практичні уміння щодо здійснення процесу формування у дошкільників основних рухових умінь та навичок набуваються студентами у ході вивчення курсу «Теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти», який на момент обстеження досліджуваних груп, студенти тільки розпочали вивчати. Це зумовило необхідність розробки моделі, впровадження якої дозволили підвищити рівень готовності студентів до формування у дошкільників основних рухових умінь та навичок.

3. У ході дослідження було розроблено модель підготовки майбутніх вихователів до формування основних рухових умінь і навичок у дошкільників. Основними перевагами моделі є: поетапна підготовка майбутніх вихователів до формування основних рухових умінь і навичок у дітей дошкільного віку (теоретично-пошуковий, практично-пошуковий, діяльнісно-творчий); створення оптимальних умов для підвищення мотивації навчальної діяльності студентів; доцільний вибір інтерактивних методів навчання, диференціації завдань з урахуванням індивідуальних особливостей, інтересів та потреб студентів; проведення різних видів лекційних, семінарських, практично-лабораторних занять. Апробація розробленої нами моделі проходила в експериментальній групі ДО-1сп.

Результати впровадження моделі в процесі формувального експерименту довели, що експериментальна група помітно відрізняється від контрольної групи, значно більшою кількістю студентів з високим та середнім рівнем готовності до формування основних рухових вмінь та навичок у дошкільників. Хоча деякі студенти залишилися з низьким рівнем, але їх кількість помітно зменшилась. Це, в свою чергу, свідчать про ефективність запропонованої моделі підготовки майбутніх вихователів до формування основних рухових вмінь та навичок у дошкільників.

4. Проведена нами робота, а також отримані результати дали змогу визначити педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок. До них ми відносимо: забезпечення відповідною науковою, психолого-педагогічною та методичною літературою, що дасть змогу вільно користуватися необхідною інформацією; підвищення мотивації навчальної діяльності студентів (зацікавленість змістом навчання; прийняття студента як активного партнера навчальної взаємодії; професійно-практичне спрямування фахової підготовки); удосконалення програм фахової підготовки студентів; широке використання у роботі зі студентами інтерактивних методів навчання, диференціації завдань з урахуванням індивідуальних особливостей, інтересів

та потреб студентів; організація таких видів діяльності, котрі забезпечать практичне оволодіння студентами проблемою (лабораторні, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання); розробка та впровадження в навчальному процесі серії спеціальних вправ та завдань, що враховують специфіку майбутньої професійної діяльності та забезпечують самостійний пошук студентів змісту та форм організації навчання дошкільників основним рухів; обізнаність викладача з даної проблеми, вільне володіння необхідною базою знань, термінологією, ерудиція і педагогічна майстерність викладача.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>